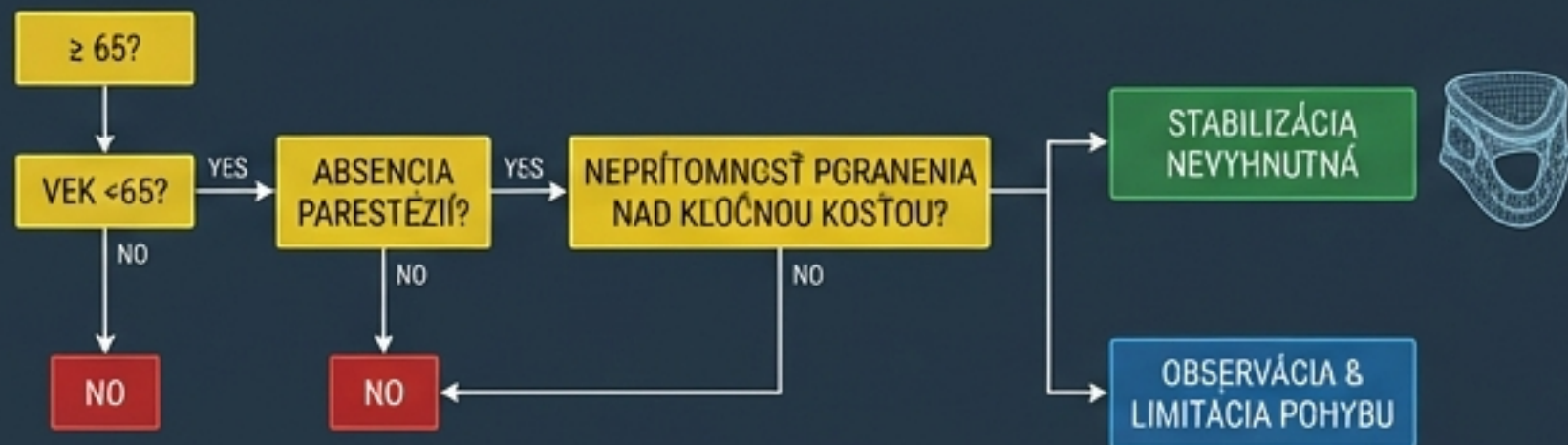

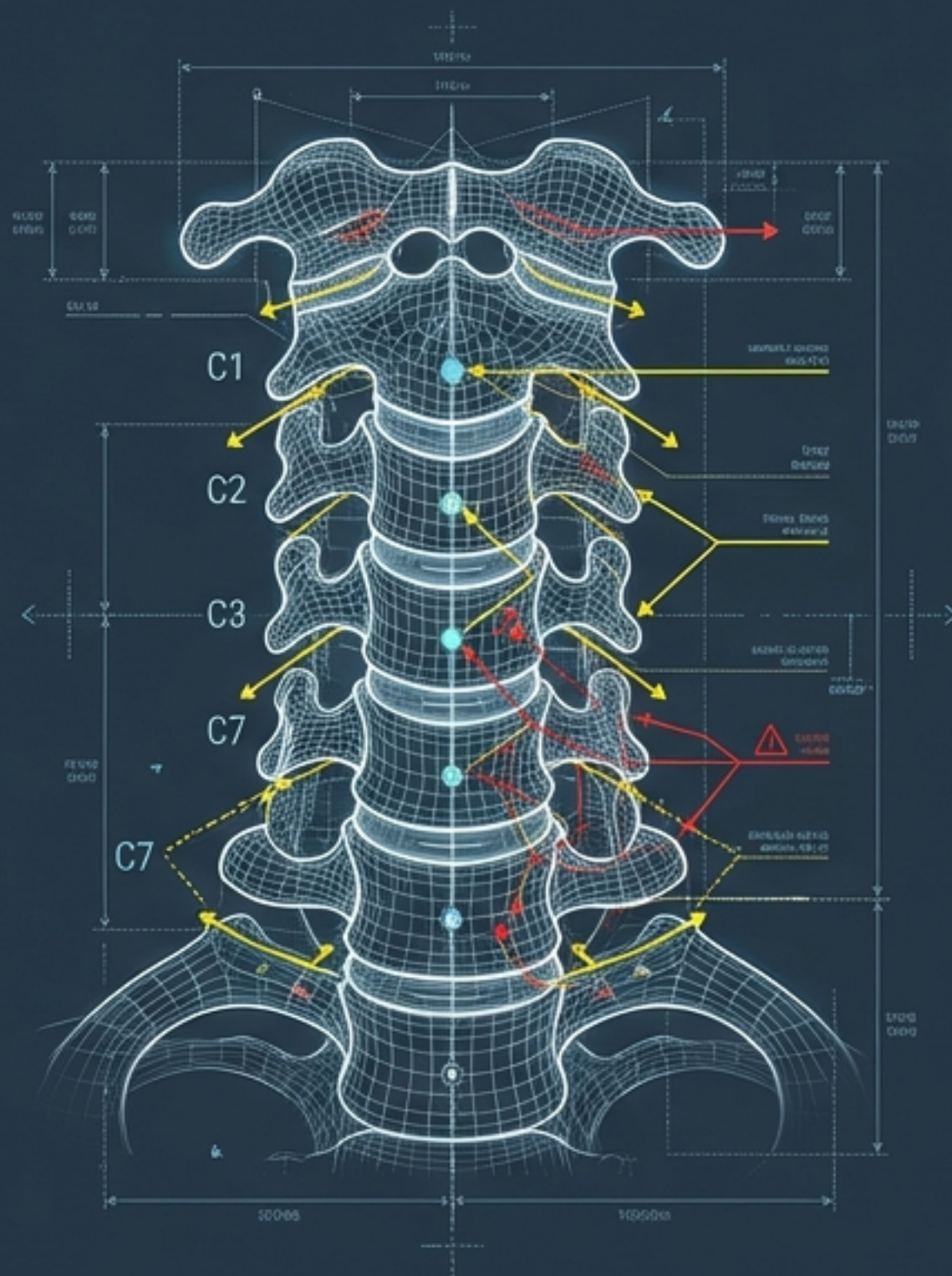
SELEKTÍVNA SPINÁLNA STABILIZÁCIA: KLINICKÝ BLUEPRINT

Od automatického návyku k precíznej indikácii a aplikácii krčného goliera v prednemocničnej urgentnej starostlivosti.

KRITERIÁ SELEKTÍVNEJ INDIKÁCIE

VIPEX		
MODEL	MATERIÁL	VEKOVÝ RÁZDIEL
01	ALUMINÍUM	17-65
	PLASTIK	10-60
	STYREK	4-12
02	ALUMINÍUM	17-65
	PLASTIK	10-60
	STYREK	4-12
03	ALUMINÍUM	17-65
	PLASTIK	10-60
	STYREK	4-12
04	ALUMINÍUM	17-65
	PLASTIK	10-60
	STYREK	4-12

PRINCÍPY APLIKÁCIE

TECHNICKÉ PARAMETRE & BEZPEČNOSTNÉ LIMITY

MODEL	MATERIÁL	LIMIT POHYBU (°)	BEZPEČNOSTNÝ ROZSAH (mm)	INDIKAČNÉ VAROVANIA
CERVOR 1	Harmahút	100°	3.5 - 2.78	POTENCIÁL ANTIKÓMPRESIE STRUCUTU
CERVOR 2	Harmahút	90°	0.5 - 2.5	POTENCIÁL RIZIKOVANIE VESTOU
CERVOR 3	Harmahút	78°	3.5 - 3.0	BEZ DÝCHACIE CESTY
CERVOR 4	Harmahút	70°	2.5 - 3.0	POTENCIÁL ANENCER NEVYHNUTNÁ
CERVOR 5	Harmahút	78°	3.0 - 3.5	BEZ PRETLAKU VROVANIA

Zastaraný prístup: Univerzálna imobilizácia

Paušálne nasadzovanie
goliera pri každom
mechanizme úrazu.

MECHANICKÁ OBMEDZENIE (NEOPTIMALIZOVANÉ)

Zbytočný stres
pacienta, riziko
sekundárnych
komplikaíí,
strata času.

ČAS NASADENIA
(PRIEMER)

150s ↗

STATUS

ZBYTOČNÉ

Moderný štandard: Selektívna stabilizácia

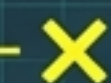
Rozhodnutie založené na
striktných klinických
algoritmoch.

Imobilizácia je
klinické
rozhodnutie,
nie mechanický
návyk.
Eliminácia u
nerizikových
pacientov.

KLINICKÉ
VYHODNOTENIE

NEXUS
KRITERIÁ

KANADSKÉ
C-SPINE

IMOBILIZÁCIA
INDIKOVANÁ

ELIMINÁCIA
GOLIERA

ALGORITMUS (OPTIMALIZOVANÝ PACIENT)

ČAS VYHODNOTENIA
(PRIEMER)

45s ↘

STATUS

EFEKTÍVNE

ZNÍŽENIE SEKUNDÁRNYCH
KOMPLIKÁCIÍ

>70%

Vyžaduje pacient imobilizáciu krčnej chrbtice?

NEXUS Kritériá (Stačí 1 prítomné)

- Bolesť v stredovej čiare chrbtice
- Neurologický deficit (oslabenie, trpnutie)
- Porucha vedomia (GCS < 15)
- Intoxikácia (alkohol, drogy)
- Bolesťivé distrakčné poranenie

Canadian C-Spine Rule (Pridružené faktory)

- Vek nad 65 rokov
- Nebezpečný mechanizmus (pád > 1m, vysoká rýchlosť)
- Neschopnosť aktívne otočiť hlavu o 45°

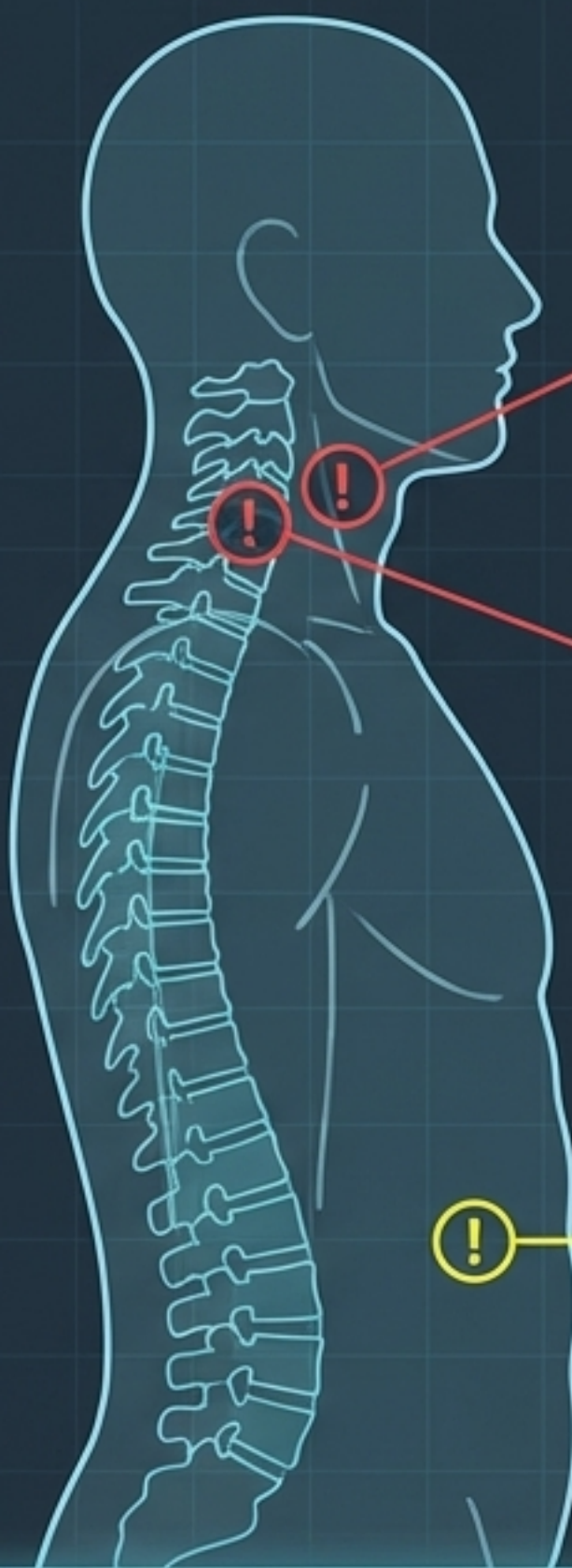
Ak aspoň 1 ÁNO

**APLIKOVAŤ PROTOKOL
IMOBILIZÁCIE.**

Ak všetko NIE

**KLINICKY VYLÚČENÉ.
Golier sa nenasadzuje.**

Kedy je golier anatomicky kontraindikovaný?

Penetrujúce poranenia a Edém:

Riziko maskovania rozvíjajúceho sa hematómu a sťaženie manažmentu dýchacích ciest.

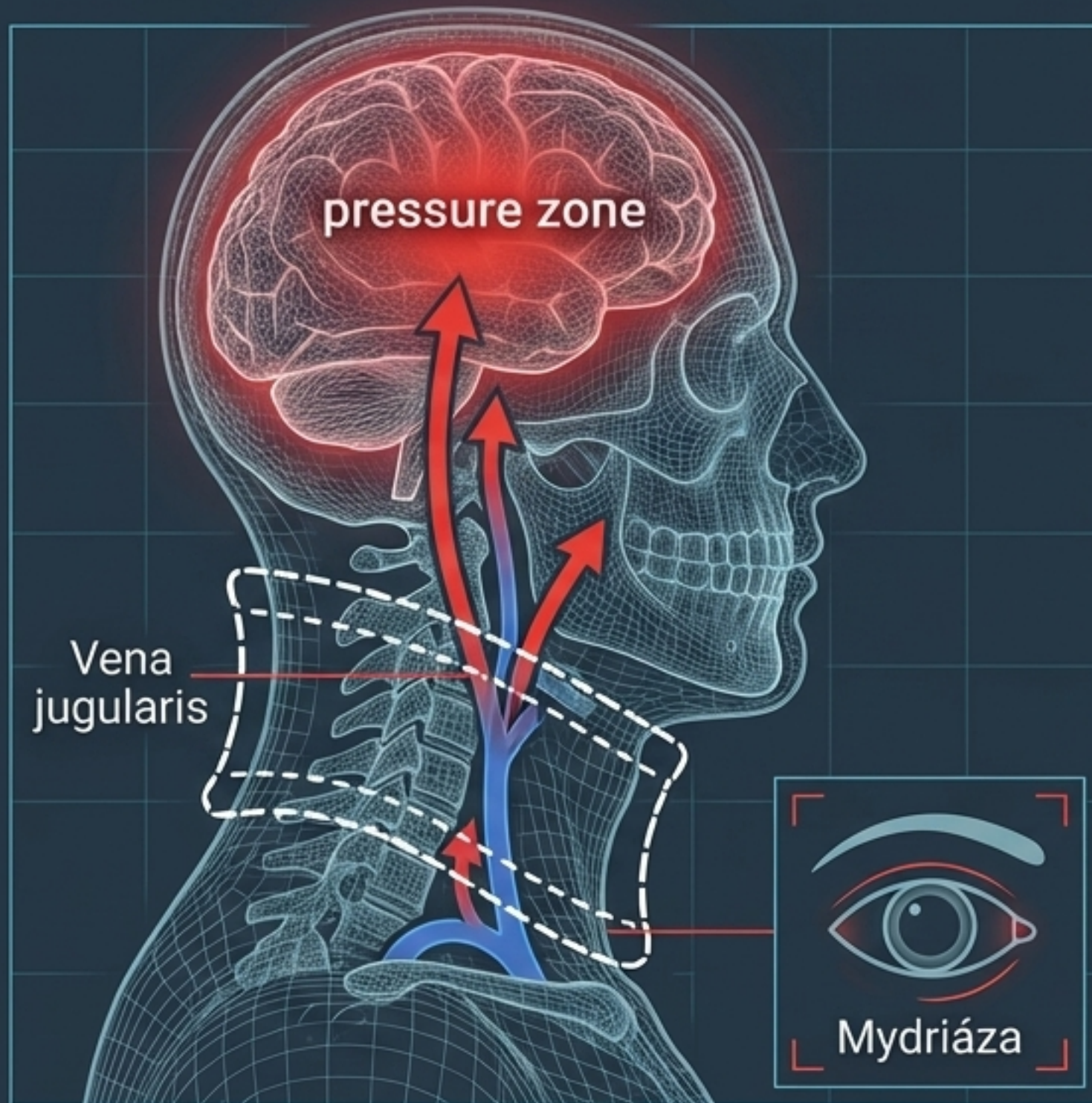
Fixované deformity (Bechterevova choroba / Kyfóza):

Extrémne nebezpečné! Nesmie sa nasilu vykonávať zarovnanie. Fixovať výlučne v úľavovej polohe.

Extrémna obezita:

Golier anatomicky nesedí. Fixáciu riešiť podložením (bolstrami).

Riziko kompresie: Syndróm zvýšeného ICP

Mechanizmus:

Tlak rigidného goliera stláča vena jugularis.

Následok:

Sťažený venózný odtok z hlavy vedie k žilovej kongescii a prudkému zvýšeniu intrakraniálneho tlaku (ICP).

Riziková skupina:

Pacienti s kranio cerebrálnym poranením (traumou hlavy).

Klinické varovanie:

⚠ Zhoršenie neurologického stavu, obojstranná alebo asymetrická mydriáza, bez fotoreakcie.

Absolútna priorita: MILS (Manual In-Line Stabilization)

Kto: Prvý záchranár fixuje hlavu oboma rukami.

Ako: Neutrálna poloha, žiadna trakcia. U sediaceho pacienta zozadu alebo zboku.

Dokedy: Dynamický proces. MILS nekončí po nasadení goliera. Končí až v momente, kedy je pacient plne zafixovaný na transportnej doske alebo vo vákuovom matraci.

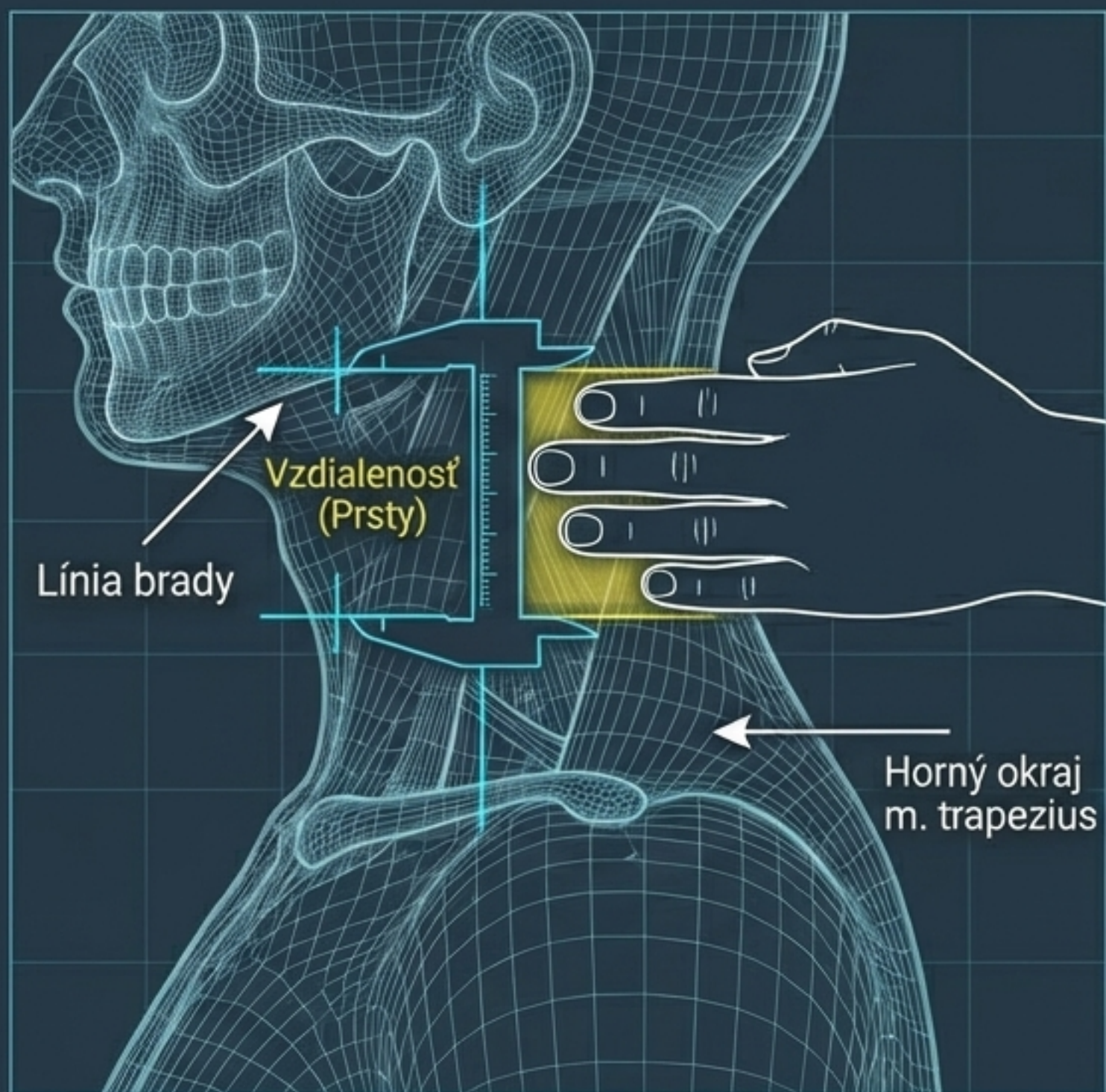
1. Prvý kontakt

2. Nasadenie goliera

3. Presun na dosku/matrac

4. Plná fixácia (Head-blocks)

Anatomické meranie: Prstová metóda

1. Zameranie okrajov: Priložte malíček na horný okraj trapézového svalu (takmer dotyk s ramenom).

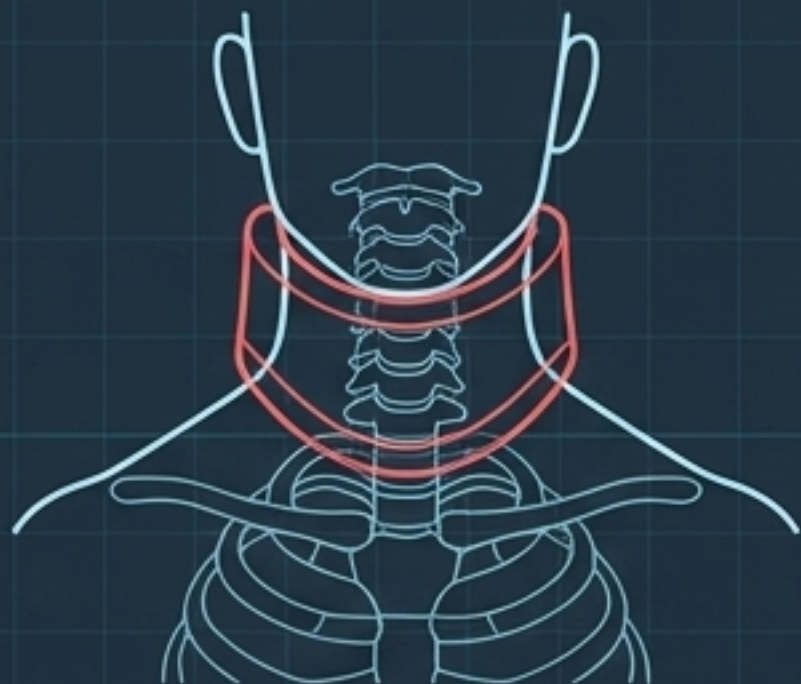
2. Výpočet: Spočítajte, koľko prstov vyplní vzdialenosť presne po líniu brady (sánky).

3. Prenos: Nameraný počet prstov preneste na stupnicu extrikčného goliera (napr. Stifneck Select).

Klinická poznámka: Určovanie veľkosti nie je exaktná veda. Záchranár musí urobiť najlepší klinický odhad z limitovaných dostupných veľkostí.

Diagnostická matica veľkostí krčného goliera

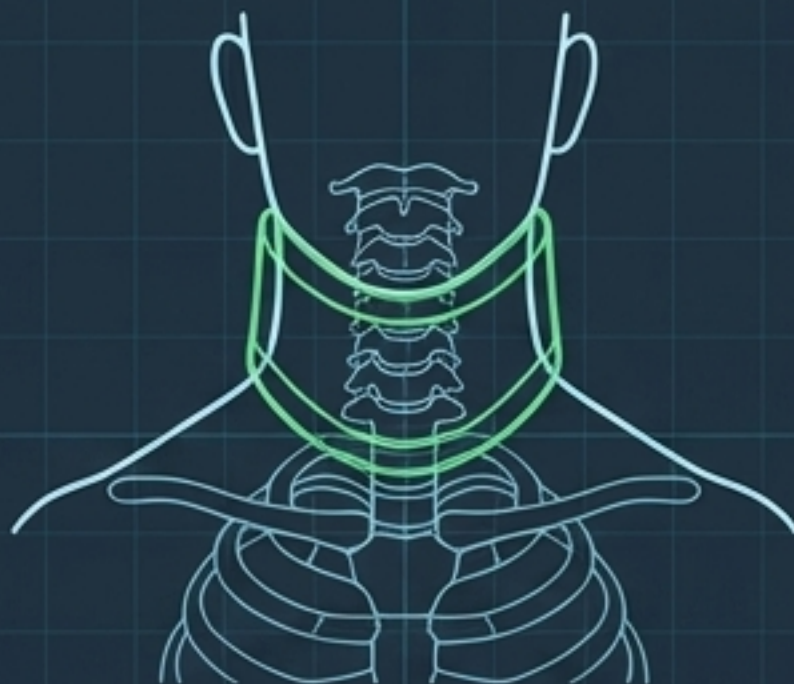
Príliš Krátky (Nedostatočný)

Klinický dopad: Fixácia je neúčinná. Hlava má priestor na voľný pohyb.

Riziko: Vysoké riziko sekundárnej traumy miechy.

Správna Veľkosť (Optimálny)

Klinický dopad: Zabezpečuje neutrálnu polohu hlavy. Presne prenáša váhu na hrudnú kosť.

Riziko: Bezpečné.

Príliš Dlhý (Nebezpečný)

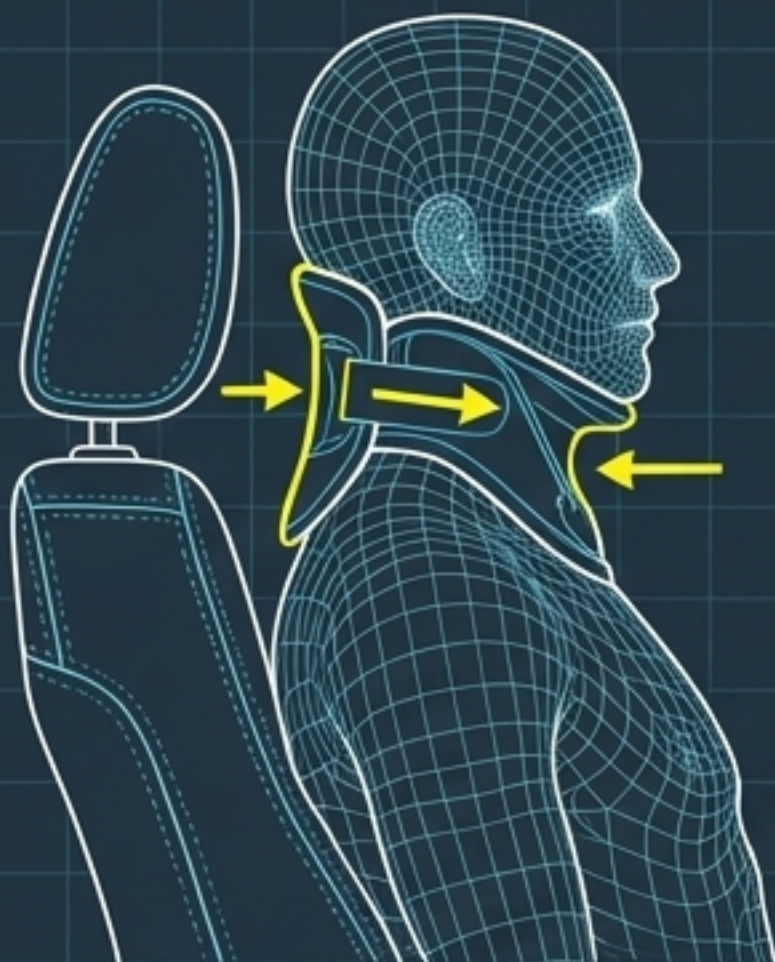

Klinický dopad: Spôsobuje nežiaducu hyperextenziu krčnej chrbtice.

Riziko: Môže priamo zhoršiť neurologické poškodenie.

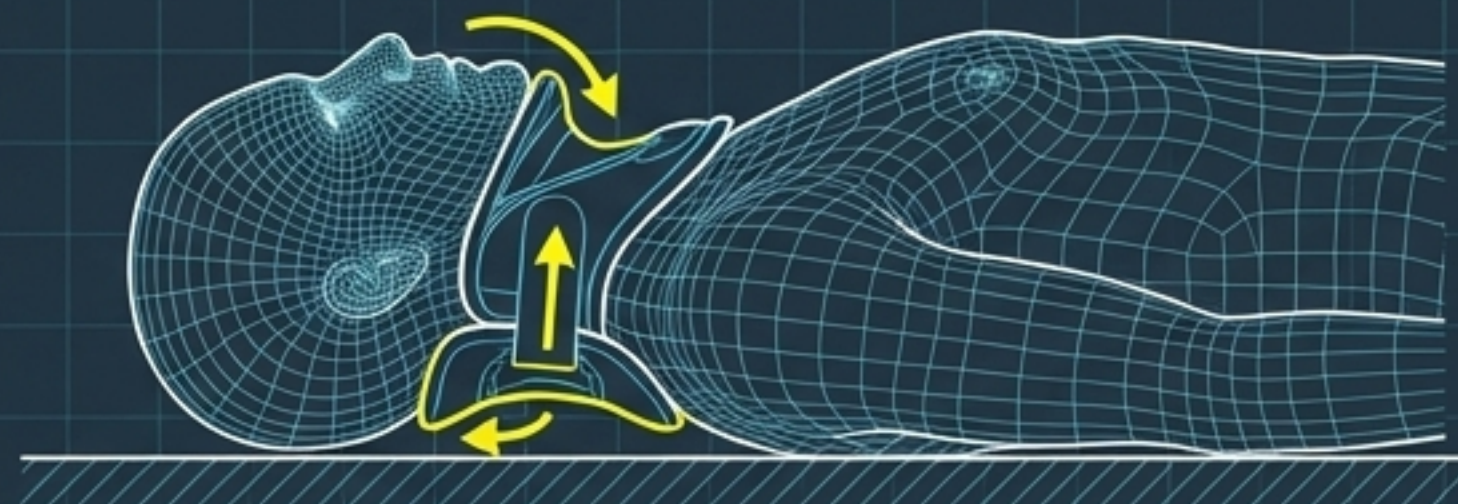
Technika aplikácie podľa polohy pacienta

Sediaci Pacient

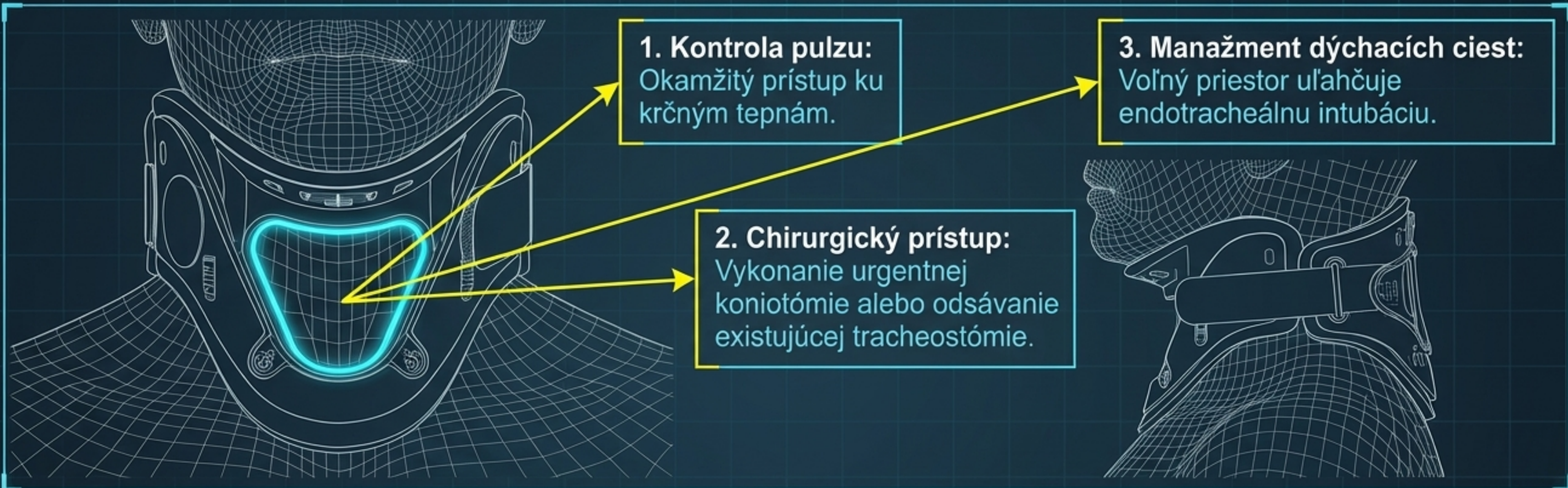
- Smer aplikácie: Golier sa prikladá na krk spredu.
- Technika: Plynule zasúvame prednú časť pod bradu. Žiadny tlak na krčnú chrbticu.
- MILS pozícia: Záchranár fixuje hlavu zozadu alebo z boku.

Ležiaci Pacient

- Smer aplikácie: Zadnú časť najprv podsúvame (podvliekame).
- Technika: Podsunieme v mieste prirodzeného krčného zakrivenia, následne vyformujeme prednú časť k brade.
- Kritické pravidlo: Minimalizovať akýkoľvek pohyb hlavy smerom nahor od podložky.

Funkčná anatómia goliera a kontrolný blok

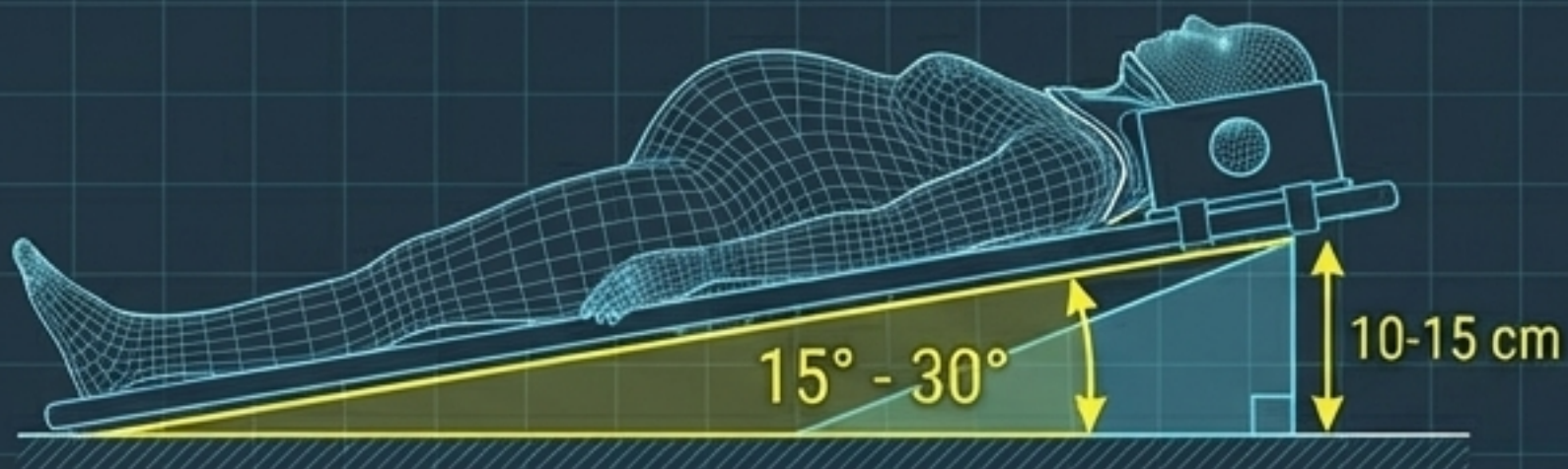

KONTROLNÝ BLOK FIXÁCIE

- Brada pevne zapadla do fixačnej misky.
- Zadná časť goliera je presne v strede krku.
- Suchý zips pevne drží, no neobmedzuje dýchanie ani žilový odtok.

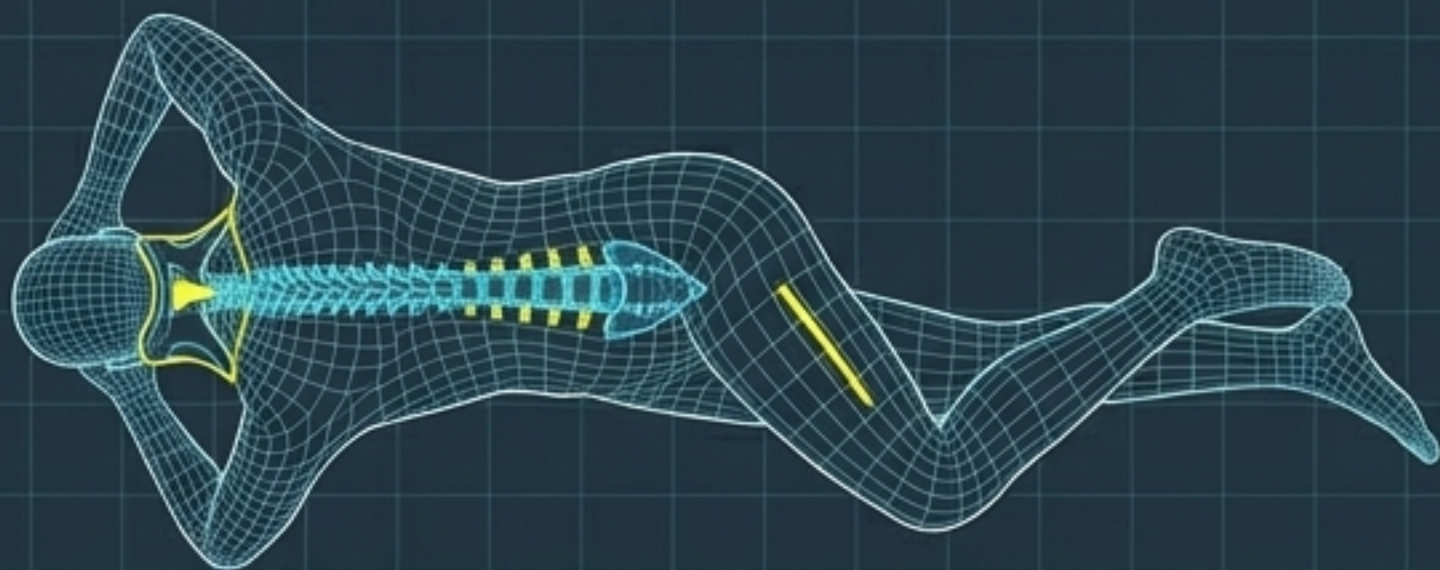
Špecifické anatomické výnimky

Tehotné pacientky (2. a 3. trimester)

- **Problém:** Riziko útlaku dolnej dutej žily zväčšenou maternicou (šokový stav).
- **Riešenie:** Náklon celej transportnej dosky o 15° - 30° na ľavý bok (podloženie pravej strany o 10-15 cm).

Pacienti v bezvedomí

- **Problém:** Pri polohe na chrbte v golieri je pri zvracaní extrémne vysoké riziko aspirácie.
- **Riešenie:** Zákaz transportu na chrbte. Použitie modifikovanej traumpolohy alebo HAINES polohy na boku (udržiava chrbticu v neutrálnom postavení, chráni dýchacie cesty).

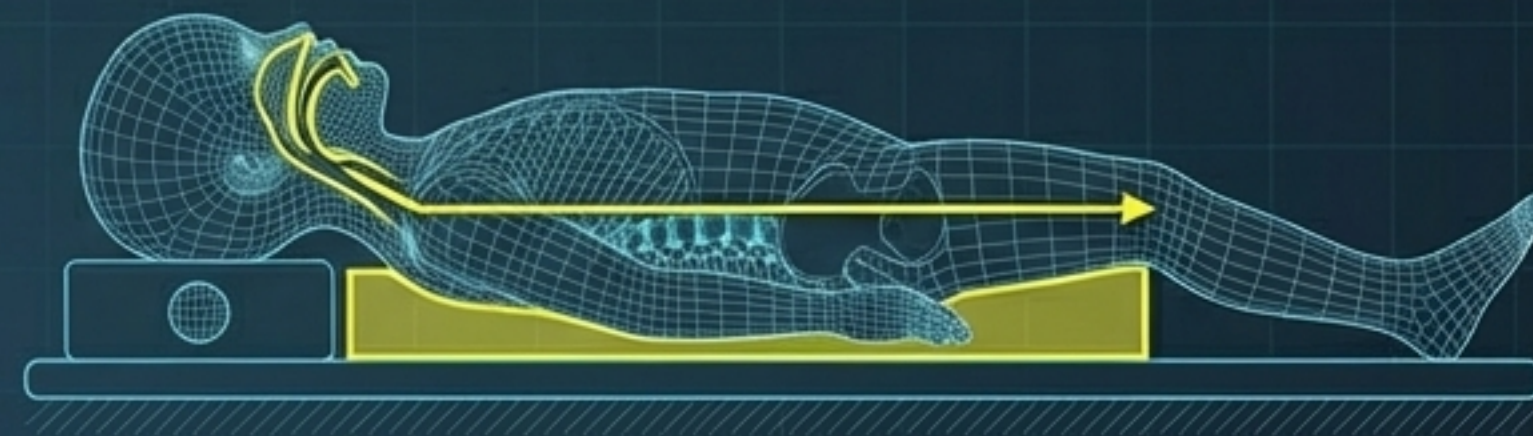
Pediatrické špecifikum: Nebezpečenstvo pasívnej flexie

NESPRÁVNE

Pasívna flexia vplyvom okcipitálu, uzavretie DC.

SPRÁVNE

Správna poloha s podložkou, otvorené DC.

Anatómia (do 8-12 rokov):

Nepomerne veľká hlava s prominentným okcipitálom.

Riziko:

Na rovnej doske dochádza k pasívnej flexii, zadná časť hltana sa prehne dopredu a uzavrie dýchacie cesty.

Riešenie (Padding):

Nutnosť podloženia celého trupu (od ramien po bedrá) cca 2,5 cm podložkou. Rovina tváre musí byť rovnobežná s doskou.

Klinické varovanie:

Zbytočné nasadzovanie goliera u detí vedie k expozícii škodlivému ionizujúcemu žiareniu z preventívnych RTG/CT.

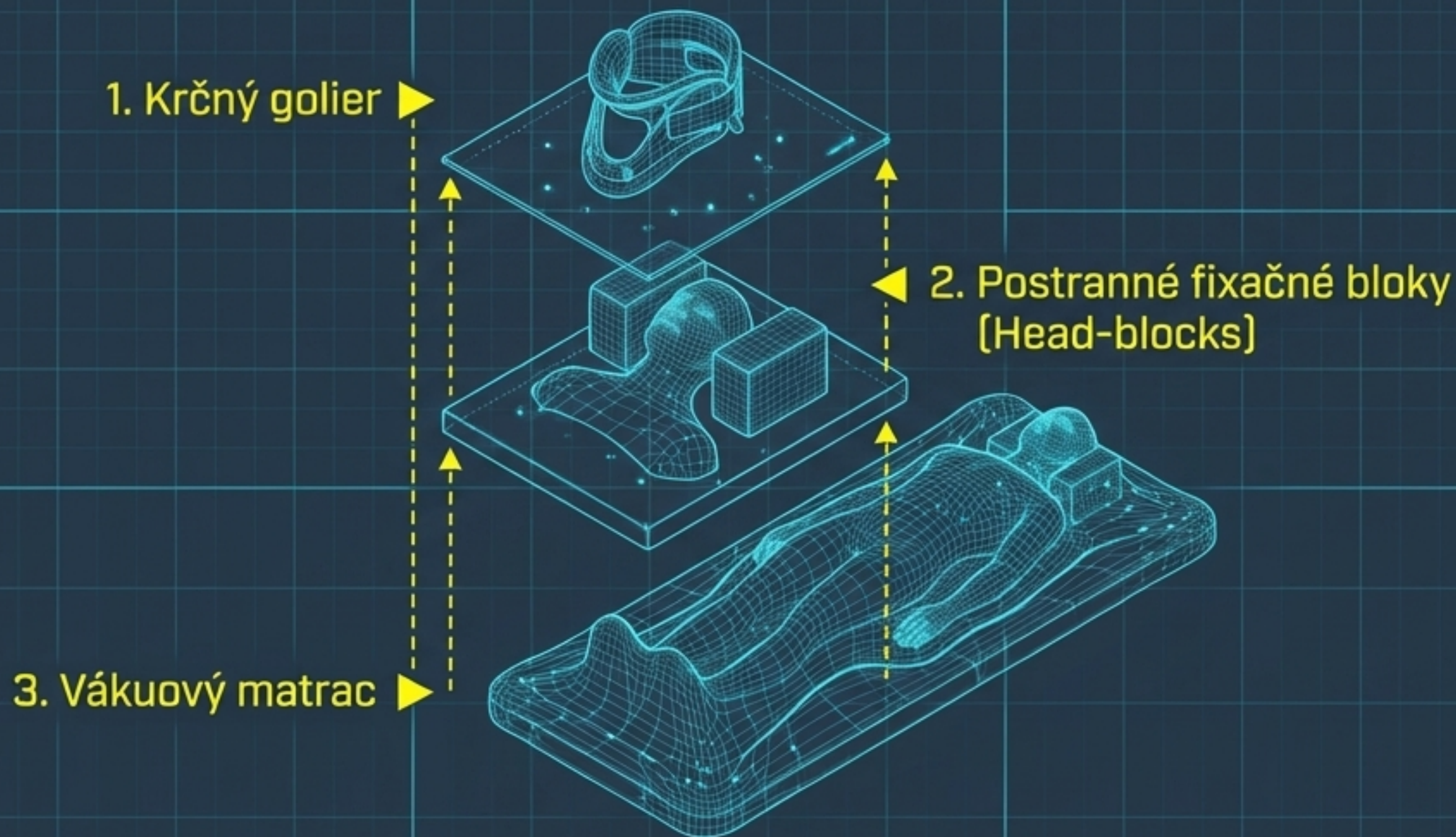
Ilúzia bezpečia

**Samotný krčný golier
NEIMOBILIZUJE chrbticu na 100 %.**

Zabraňuje výlučne hrubým pohybom. Ak sa pacient v golieri uloží iba na rovné nosidlo bez dodatočnej laterálnej podpory, chrbtica zostáva nestabilná a pacientovi hrozí sekundárne poškodenie miechy a vznik dekubitov (už po 30 minútach).

Komplexný systém spinálnej stabilizácie

Krčný golier:
Bráni flexii, extenzii a hrubým pohybom.

Postranné fixačné bloky:
Poskytujú nevyhnutnú laterálnu stabilitu a bránia rotácii hlavy.

Vákuový matrac:
Moderný štandard. Oveľa lepšie kopíruje anatómiu pacienta, eliminuje vznik preležanín a výrazne znižuje diskomfort.

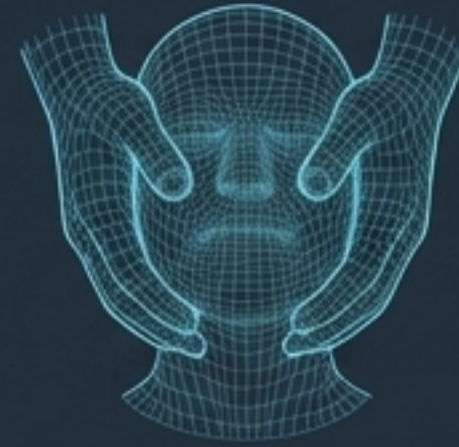
Dokonalá imobilizácia neexistuje bez vzájomnej súhry týchto troch prvkov.

Definitívne zhrnutie: 4 pravidlá prednemocničnej stabilizácie

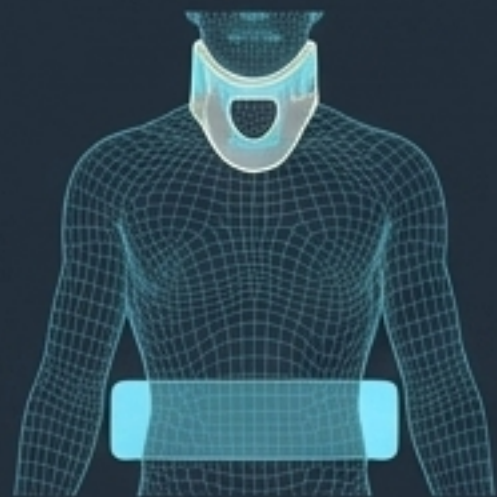
1. Rozhodnutie, nie návyk

Imobilizácia musí prísť až po zhodnotení rizika. Používajte **NEXUS/CCR**.
U **nerizikových** pacientov **golier neaplikujte**.

2. MILS je základ

Golier nikdy nenahrádza manuálnu stabilizáciu (**MILS**). Tá končí až po absolútnom zafixovaní pacienta do transportného systému.

3. Zohľadnite anatómiu

U detí podkladajte trup (2,5 cm).
Vyhňte sa golieru pri penetrujúcich traumách, Bechterevovi a extrémnom opuchu.

4. Vákuum pred doskou

Rigidná doska po 30 minútach spôsobuje **dekubity**. Vákuový matrac doplnený o head-blocks a golier tvorí **najbezpečnejší štandard** pre transport.